

IEȘIREA DIN UITARE, SAU POEMUL DRAMATIC AL UNUI ARTIST

Binecunoscutul scriitor Ion Anton vine în fața Cititorului cu un nou roman – *Ieșirea din uitare* (Chișinău: Lumina, 2019) care, în viziunea exegetului Tudor Palladi „[...] deschide nu numai un nou făgaș în creația personală a autorului (de valorificare a operei unui mare/celebru înaintaș, unui muzician paneuropean în adevăr, cum este Eugeniu Coca, neuitatul compozitor și instrumentalist de odinioară), dar punctează și spațializează totodată un domeniu spiritual lăsat în umbra uitării, abandonat, vorba vine, dintr-un capriciu al sorții”.

Trebuie de accentuat că romanul *Ieșirea din uitare* îi mai descoperă lectorului atent și faptul că scriitorul Ion Anton este un prozator autentic, care a dat o carte adevărată, cu un cuprins dens, ancorat în fila calendarică a timpului și a istoriei culturii noastre, de un dramatism dens, cu o problematică socială actuală până în prezent. Zic, în linii generale, pentru că – așa cum au observat deja alți cronicari literari – nu toate conflictele sunt urmărite până în consecințele lor cele mai intime.

Romanul dat e unul foarte actual, modern în sensul cel mai adânc al cuvântului. Nu în zădar autorul insistă asupra faptului că preocuparea [...] „a fost să reconstitui în această carte chipul intelectualului de creație basarabean în perioada interbelică și în cea de după încheierea celui de-al Doilea

Război Mondial. Nu întâmplător, în filele acestei cărți, figurează numele unor personalități de epocă din lumea muzicii, literaturii și... politiciii”, concludă Ion Anton.

Ieșirea din uitare e romanul unei noi viziuni etice ce vizează omul de artă, creatorul frumosului, ineditului și e, în ultimă instanță, însăși „descoperirea” sensurilor vieții adevărate. Despre aceasta vorbește cuprinsul volumului dat, autorul nostru formulând o certitudine morală – a muncii asidue, consacrate, a omului de artă, muncă cinstită – care se transformă în măsura valorii reale a personalităților ilustre.

Ideea cea mai nouă pe care o aduce Ion Anton e una *eliadească*, fiindcă doar o personalitate ilustră rezistă în orice împrejurări, iar meditațiile asupra creației reprezintă cheia de boltă a romanului dat; deși, pare că a evoluat uneori paralel, se strâng, (meditațiile) până la urmă, în conștiința cititorului într-un plan unic, într-un fel de punct arhimedic, de unde se unesc unele destine renăscute în societatea noastră, în care împlinirea personalității umane trebuie să devină un ideal concret și suprem. Atent la acest adevăr istoric, scriitorul Ion Anton pare să fi ținut seama și de observația lui A. Thibaudet, care scria în celebrul său studiu despre Gustave Flaubert: „A fi om de artă înseamnă a te simți ca un adânc de posibilități, ca o multiplicitate de ființe virtuale și a fi artist înseamnă a aduce acest posibil și acest virtual la existență”. Autorul descoperă în personajul său – Eugeniu Coca – pe adevăratul om de artă, pornit pe adevăratul drum al vieții creative, *săvârșind ieșirea din timp*.

Romanul scriitorului Ion Anton *Ieșirea din uitare* prinde, fără ostentație exterioară, în profunzime, viața ilustrului lăutar și compozitor Eugeniu Coca, reprezentând neîndoios un real succes al autorului și o inovație în descriere: „[...] (fictional și nonfuncțional) realmente o întregă odisee epică, dramatică și emoțională, credibilă și ilizibilă, traductibilă în cuvinte valorice și unice, dacă nu iconice întru iluminarea ideii plăsmuitoare de eu, de artist și de cântec, servindu-se inspirat de totemul/misterul sentimentului cunoașterii de lume și de creație, de taină și adevăr” (p. 6).

În planul cunoașterii artistice, cuprinsul volumului dat presupune o *morală* implicită de incontestabilă actualitate; pentru eroul romanului contemporan „drama absolutului” pare că se dizolvă de la sine în avatarul derizoriu al biografiei de fiecare zi. Scriitorul Ion Anton ne pune la îndemână cel mai complet și mai util instrument de lucru și informare din câte s-au elaborat

până la ora actuală cu privire la personalitatea și activitatea lui Eugeniu Coca.

N.B. Pe final, considerăm o frumoasă și fericită selectare a romanului *Ieșirea din uitare* pentru Campania națională de promovare a lecturii – *Să citim împreună*, ediția a IX-a.

Vitalie RĂILEANU,
directorul Filialei „O. Ghibu”,
critic literar

* ANTON, Ion. *Ieșirea din uitare*. Chișinău: Lumina, 2019. 224 p. ISBN 978-9975-65-426-5.